

12. september 2022

Frumvarp til fjárlaga 2023

| **Stjórnarráð Íslands**
Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Fjárlögin í hnotskurn

Styrkur ríkissjóðs endurheimtur

Halli minnkar áfram
og skuldahlutfall
hættir að hækka

Verðbólga lækkuð

Ríkisfjármálum beitt
markvisst gegn
penslu og verðbólgu

Vörður staðinn um heimilin

Viðkvæmir hópar
varðir fyrir áhrifum
verðbólgunnar

Áframhaldandi lífskjarasókn

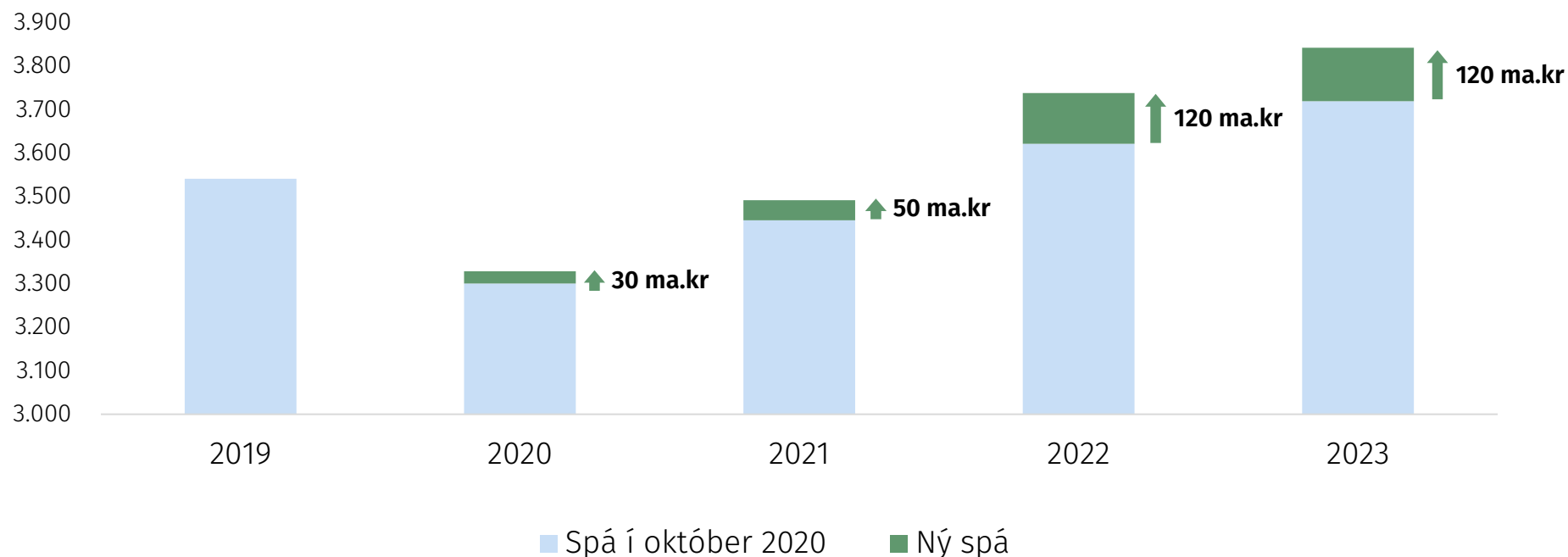
Áfram byggt undir
verðmætasköpun
með fjárfestingum og
traustri hagstjórn

Kraftmikil uppsveifla

Efnahagshorfur eru enn bjartar þrátt fyrir áskoranir á alþjóðasviðinu – og miklu bjartari en var óttast við upphaf heimsfaraldursins.

Verg landsframleiðsla

Milljarðar króna

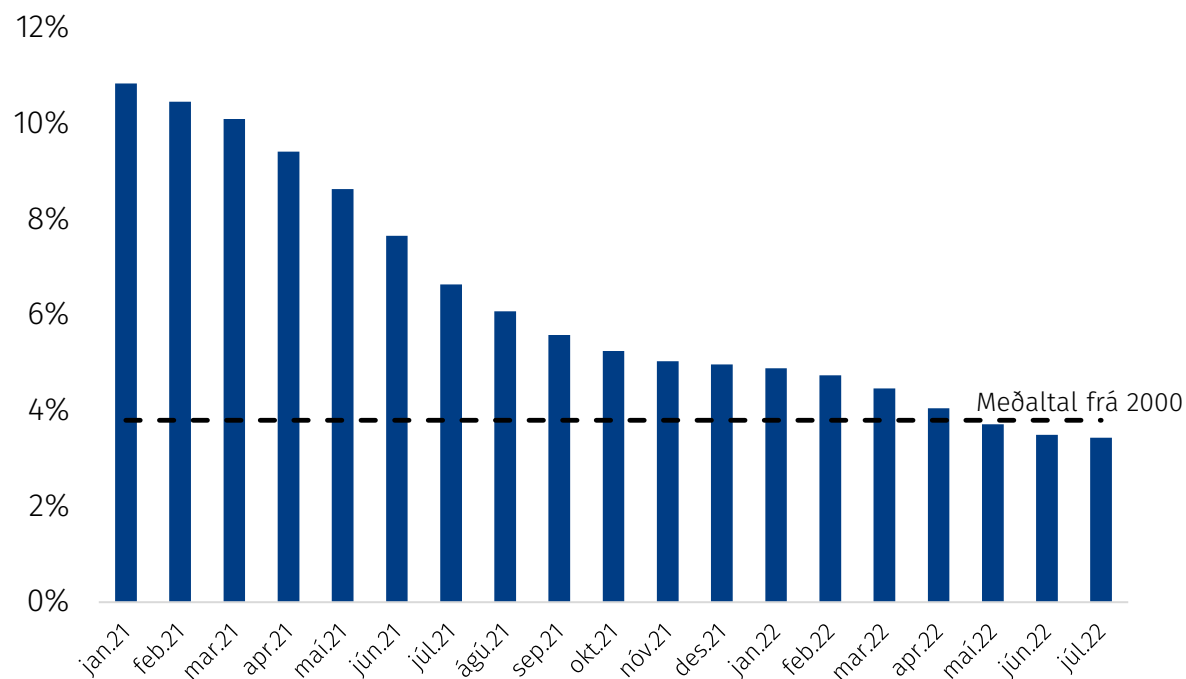
Atvinnuleysi í lágmarki

Vegna kraftmikillar fjölgunar starfa er atvinnuleysi nú lágt í sögulegu samhengi.

13.000
störf skapast á
einu ári

Atvinnuleysi 2021-2022

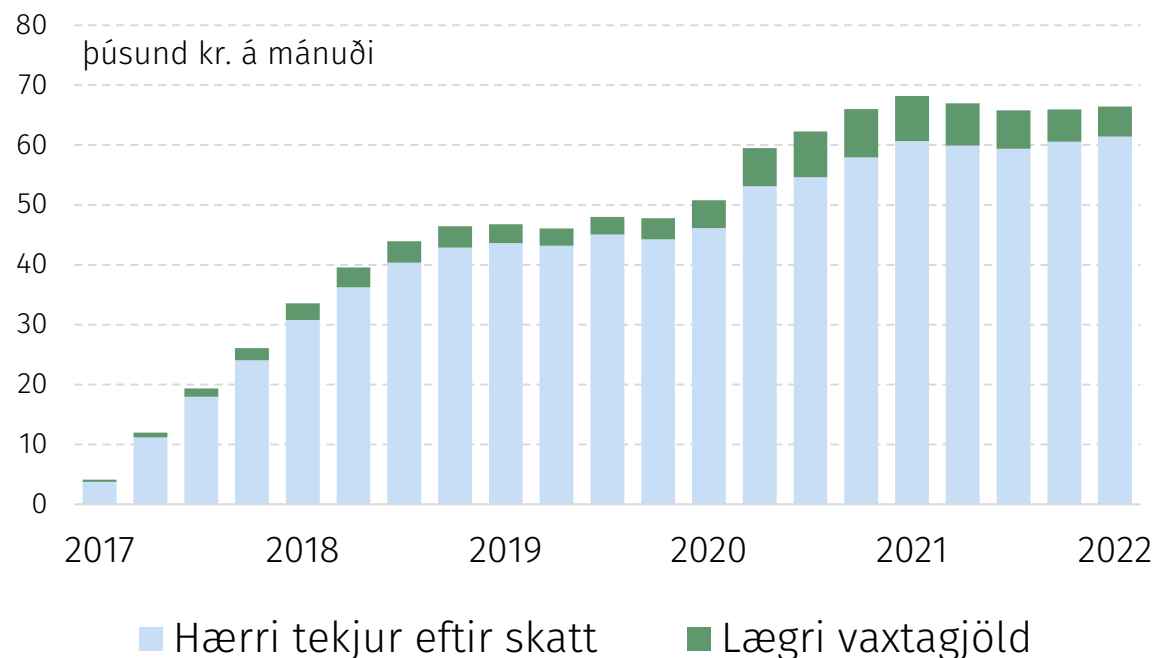

Kaupmáttur aldrei meiri

Tekjur á mann hafa aukist um 60 þúsund krónur á mánuði umfram verðbólgu frá 2016.

Ráðstöfunartekjur

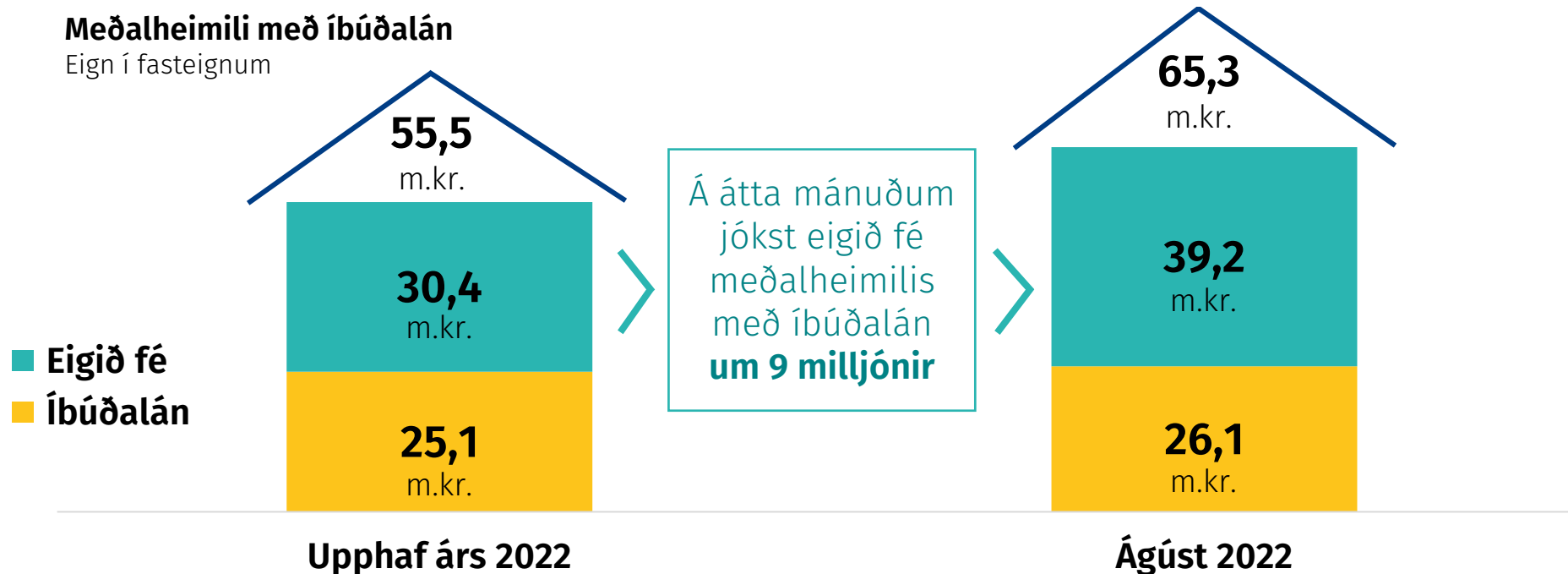
Tekjuaukning umfram verðbólgu frá 2016

60
þúsund króna
kaupmáttaraukning
frá 2016

Eigið fé í húsnæði aukist mikið

Hækkun íbúðaverðs hefur styrkt eignastöðu heimilanna svo um munar.

Brugðist við áhrifum hækkandi húsnæðisverðs

Haldið áfram að auðvelda fyrstu kaup og auka aðgengi að húsnæði á viðráðanlegu verði.

Aukinn skattfrjáls húsnæðissparnaður fyrir fyrstu kaupendur

- Heimilt að ráðstafa tilgreindri séreign til fyrstu kaupa frá 1. janúar 2023.
- Heimildin gagnast þeim tekjulægstu mest.
- Þeim sem ekki hafa átt íbúð í fimm ár einnig gert kleift að nýta úrræði fyrir fyrstu kaupendur.

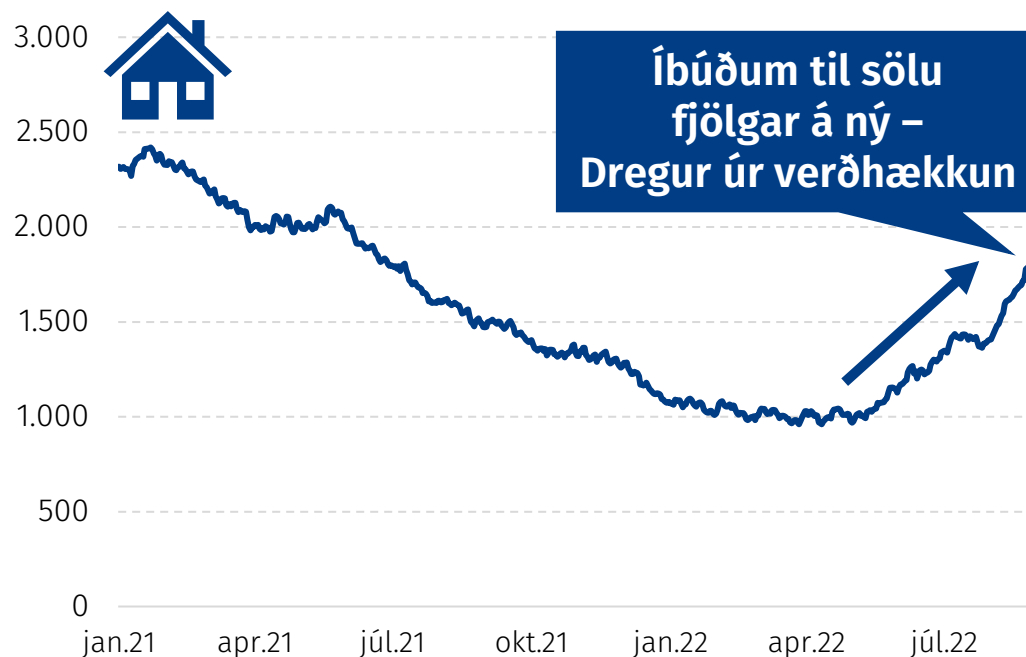
Fleiri aðgerðir á húsnæðismarkaði í farvatninu

- Starfshópur um endurskoðun húsnæðisstuðnings er nú að störfum.
- Tillagna um frekari aðgerðir að vænta á haustmánuðum.

Aðgerðir á húsnæðismarkaði skila árangri

Ábyrg hagstjórn og stuðningur við uppbyggingu íbúða stuðla nú að stöðugleika.

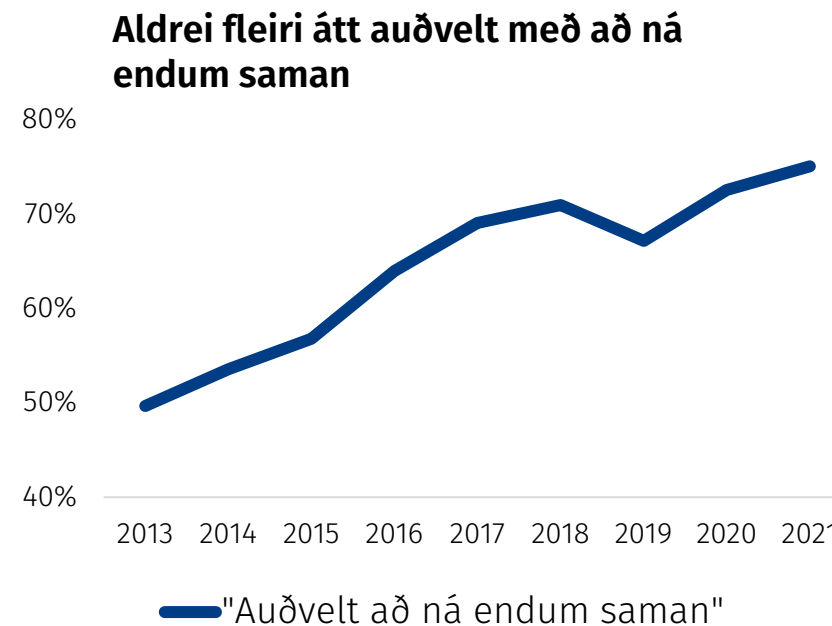
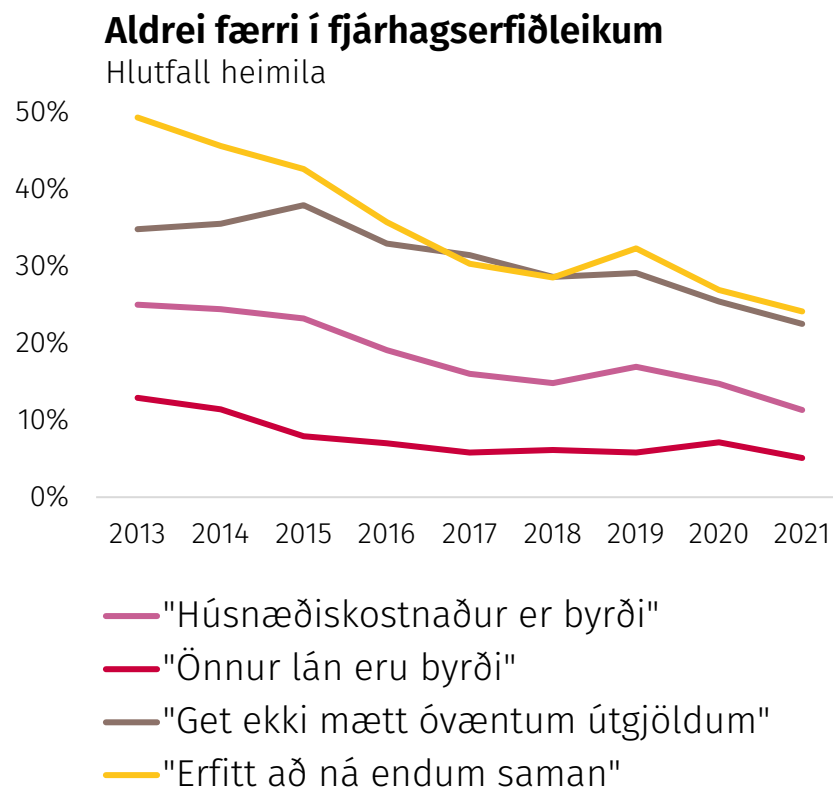
Fjöldi íbúða til sölu 2021-2022

3.100
ódýrar leiguíbúðir með
stofnframlögum ríkisins
frá 2016

Staða heimila aldrei sterkari

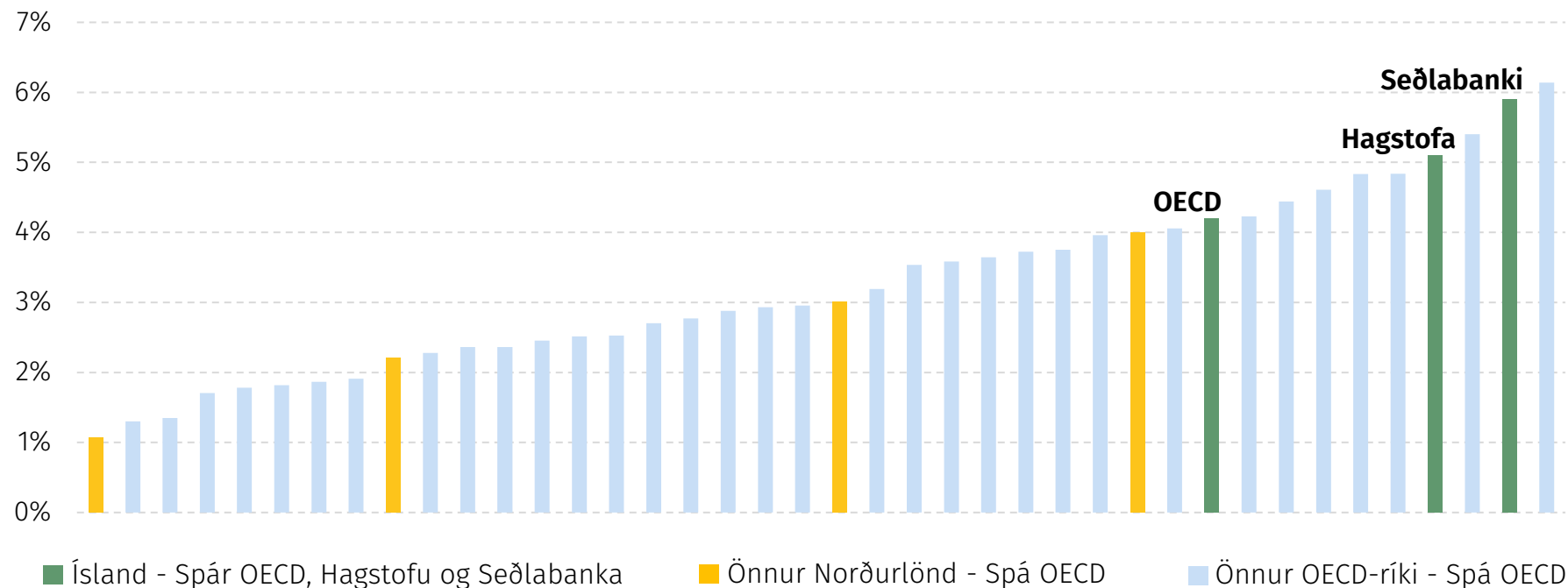
Árið 2021 var fjárhagsstaða heimila sú sterkasta frá upphafi mælinga.

Mikill hagvöxtur í alþjóðlegum samanburði

Ísland í mun sterkari stöðu en mörg nágrannalönd.

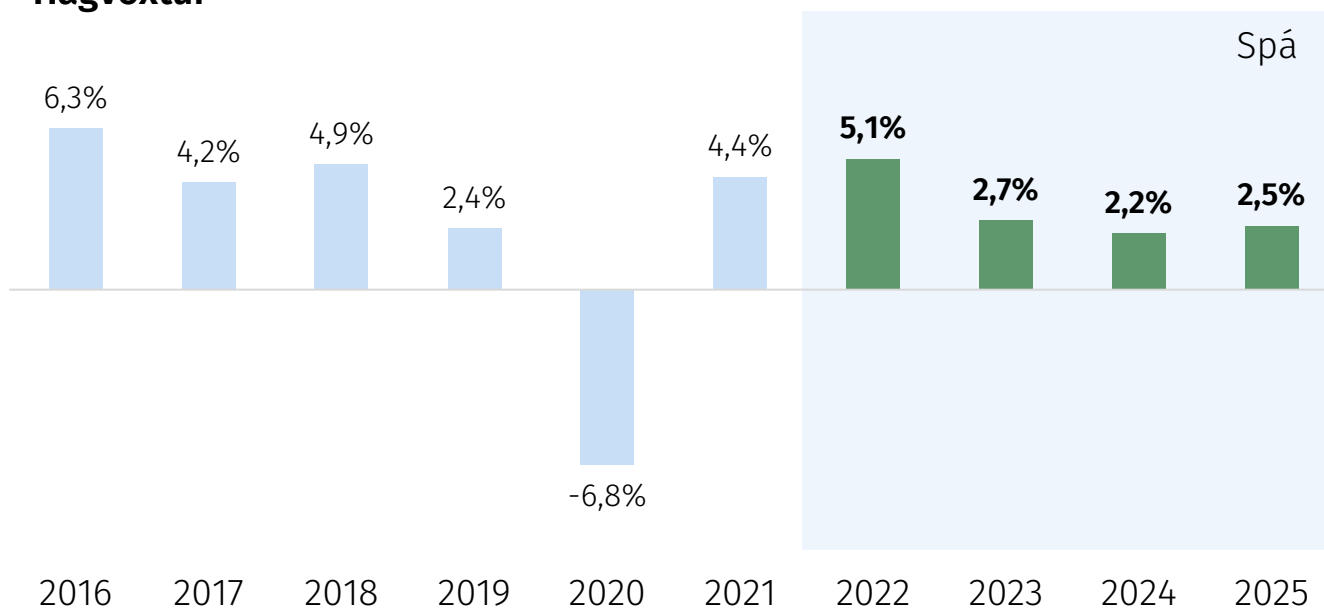
Hagvöxtur árið 2022

Hagvöxtur nær jafnvægi eftir uppsveiflu

Gert er ráð fyrir 2,7% hagvexti árið 2023 í kjölfar um 10% vaxtar 2021-2022.

Hagvöxtur

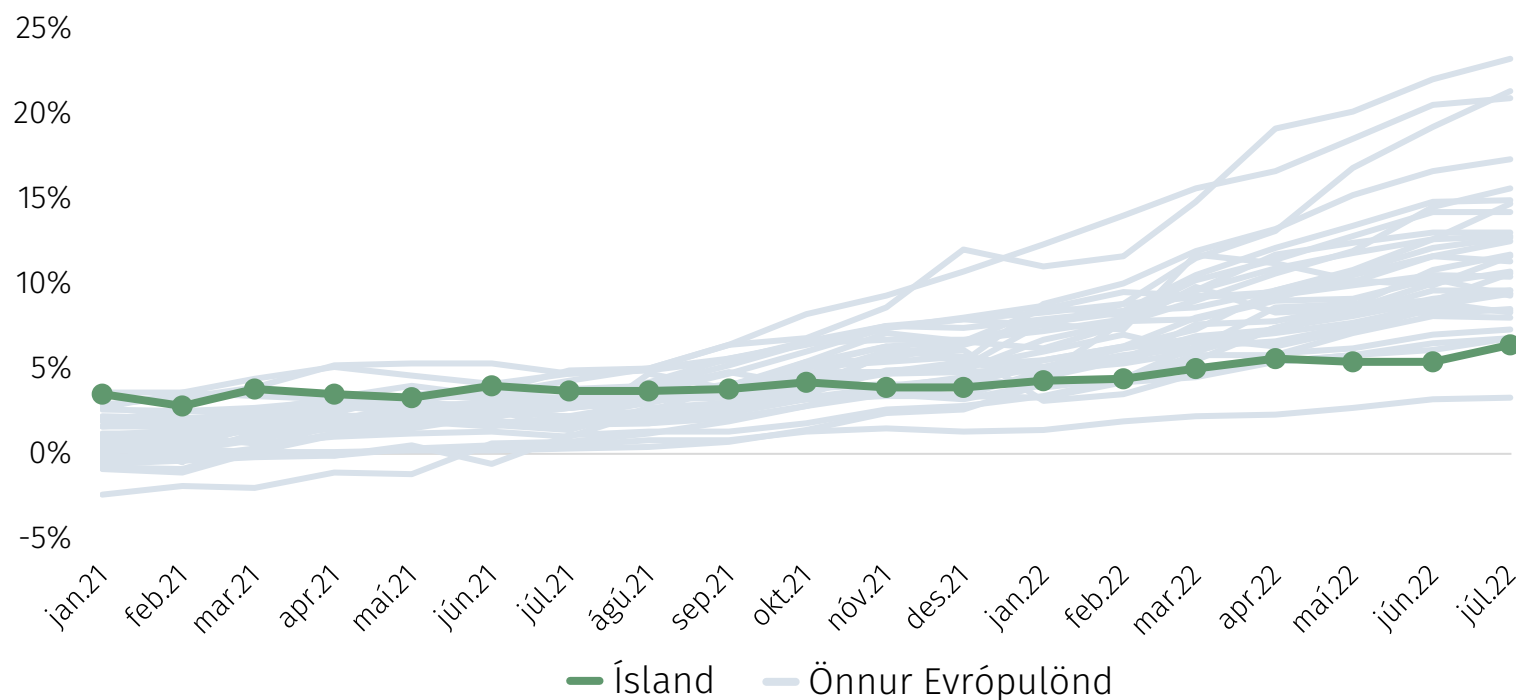

Mun betri hagvaxtar-
horfur en í flestum
samanburðarríkjum

Verðbólga hækkað á heimsvísu

Há verðbólga er áhyggjuefni – en samkvæmt samræmdri vísitölu er verðbólga á Íslandi sú næstlægsta meðal Evrópuríkja.

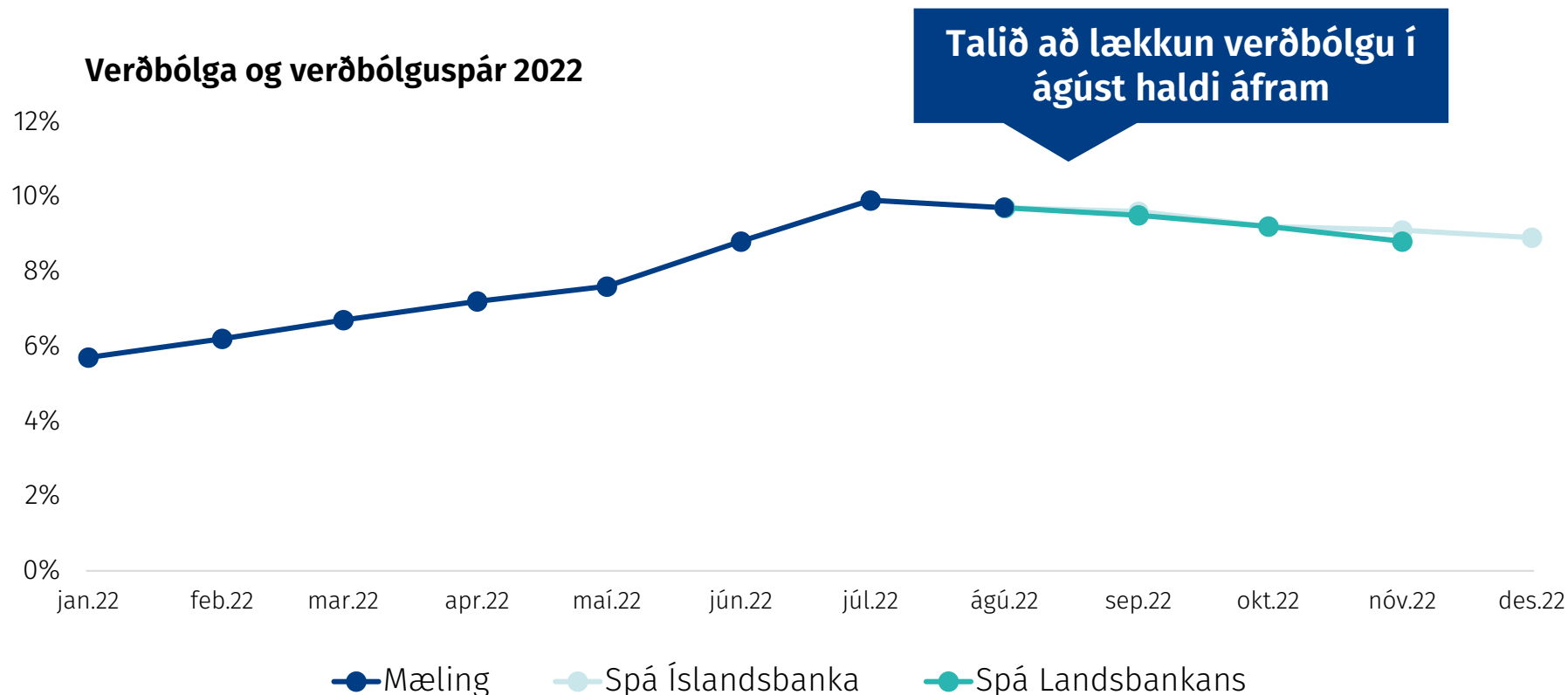
Verðbólga í Evrópulöndum 2021-2022 skv. samræmdri vísitölu

Verðbólga sú næstlægsta í Evrópu

Verðbólga talin hafa náð hámarki

Talið að verðbólga muni lækka á næstu mánuðum og enn frekar árið 2023.

Tvívættar aðgerðir gegn verðbólgu

Strax í vor var ráðist í aðgerðir til að verja viðkvæma hópa og vinna gegn verðbólgu. Í frumvarpi til fjárlaga er haldið áfram á þeirri braut.

Verja afkomu

Maí – Dregið úr áhrifum verðbólgu á viðkvæma hópa:

- Bætur almannatrygginga hækkaðar um 3% umfram reglubundna hækkun.
- Húsnæðisbætur hækkaðar um 10%.
- Sérstakur barnabótaauki.

Lækka verðbólgu

Júní – Ákveðið að minnka halla ríkissjóðs hraðar en áður hafði verið stefnt að:

- Minnkar þenslu og verðbólgu.
- Minni þörf fyrir hækkun vaxta.
- Umfang: 30 ma. kr.

Frumvarp til fjárlaga 2023

Áfram staðinn vörður um viðkvæma hópa og unnið gegn verðbólgu með því að bæta afkomu ríkissjóðs.

Afkoma tekjulágra varin

Hækkunir almannatrygginga og viðmiða tekjuskatts verja viðkvæma hópa.

Ráðstöfunartekjur
örorkulífeyrispega
sem býr einn

- Stuðningur við barnafjölskyldur óvíða meiri en á Íslandi
- Frumvarp um frekari styrkingu barnabótakerfisins haustið 2022

9%

**hækkun milli
2022 og 2023***

Hækkun greiðslna almannatrygginga og á viðmiðum tekjuskatts geta aukið ráðstöfunartekjur örorkulífeyrispega um 9%.**

335

**þús. kr. á
ársgrundvelli***

Ráðstöfunartekjur örorkulífeyrispega verða 335 þúsund krónum hærri árið 2023 en gert var ráð fyrir 2022.**

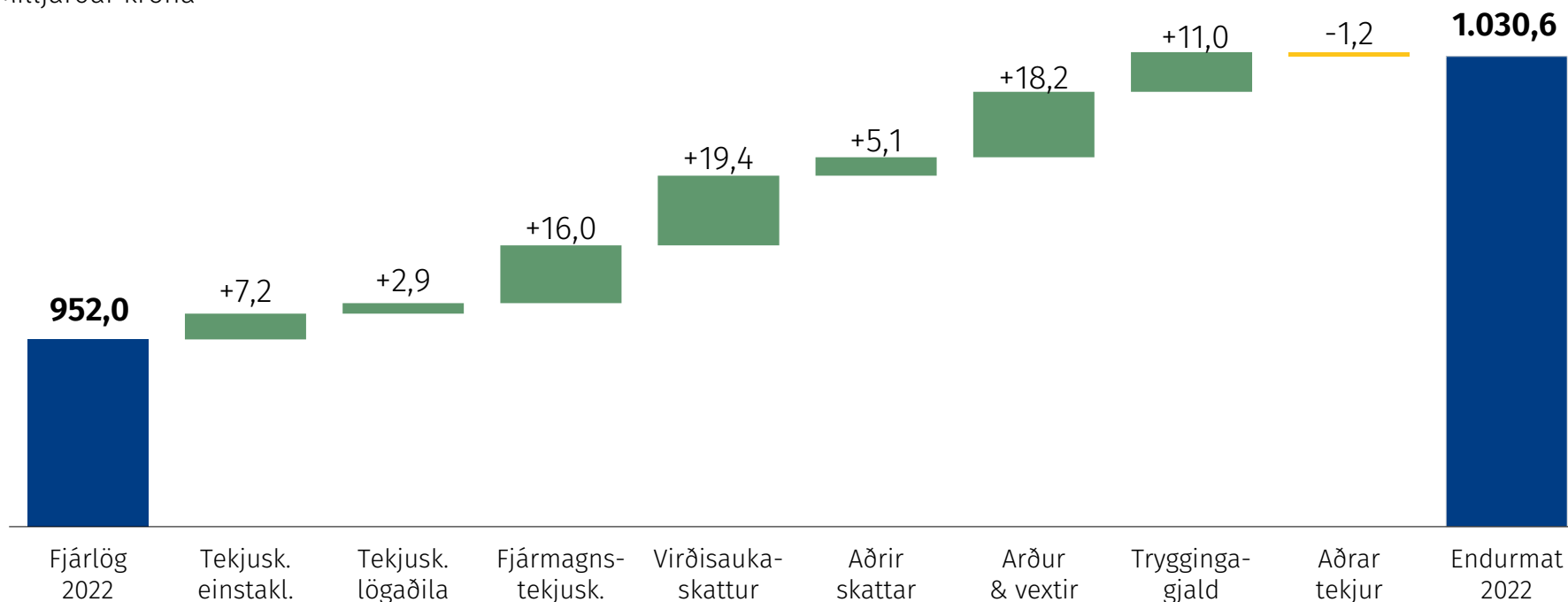
*Milli upphafs hvors árs. **Miðað við forsendur fjárlaga 2022, þ.e. að frátöldum áhrifum sérstakrar 3% hækkunar almannatrygginga í júní á ráðstöfunartekjur ársins 2022. Forsendur: Örorkulífeyrispegi sem er einn í heimpli. Til einföldunar er ekki gert ráð fyrir neinum öðrum tekjum en greiðslum Tryggingastofnunar.

Tekjur ríkissjóðs aukast umfram áætlanir

Tekjur árið 2022 nú áætlaðar 80 milljörðum meiri en við gerð fjárlaga fyrir ári síðan.

Breyting á tekjuáætlun 2022

Milljarðar króna

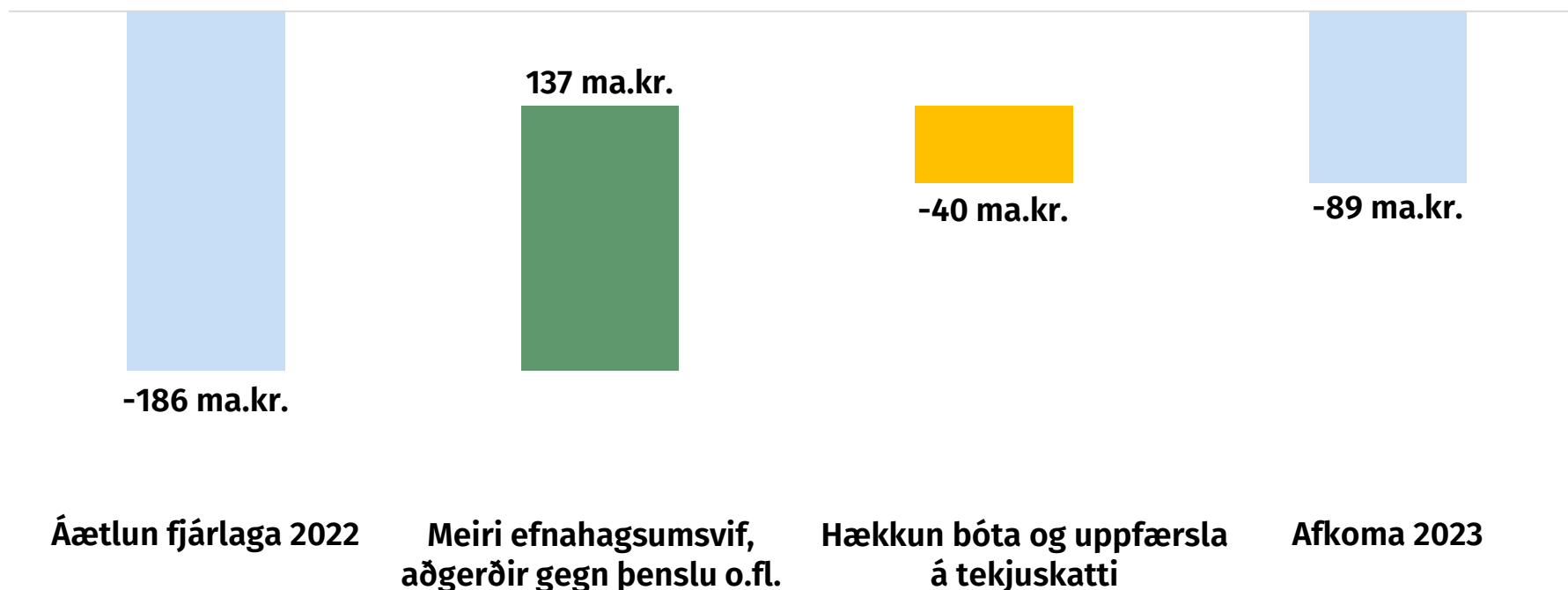

Afkoma ríkissjóðs batnar verulega

Halli ríkissjóðs áætlaður 89 ma. kr. 2023 – minnkar um 100 ma. kr. frá áætlun fjárlaga 2022.

Afkomubati ríkissjóðs á milli 2022 og 2023

Milljarðar króna

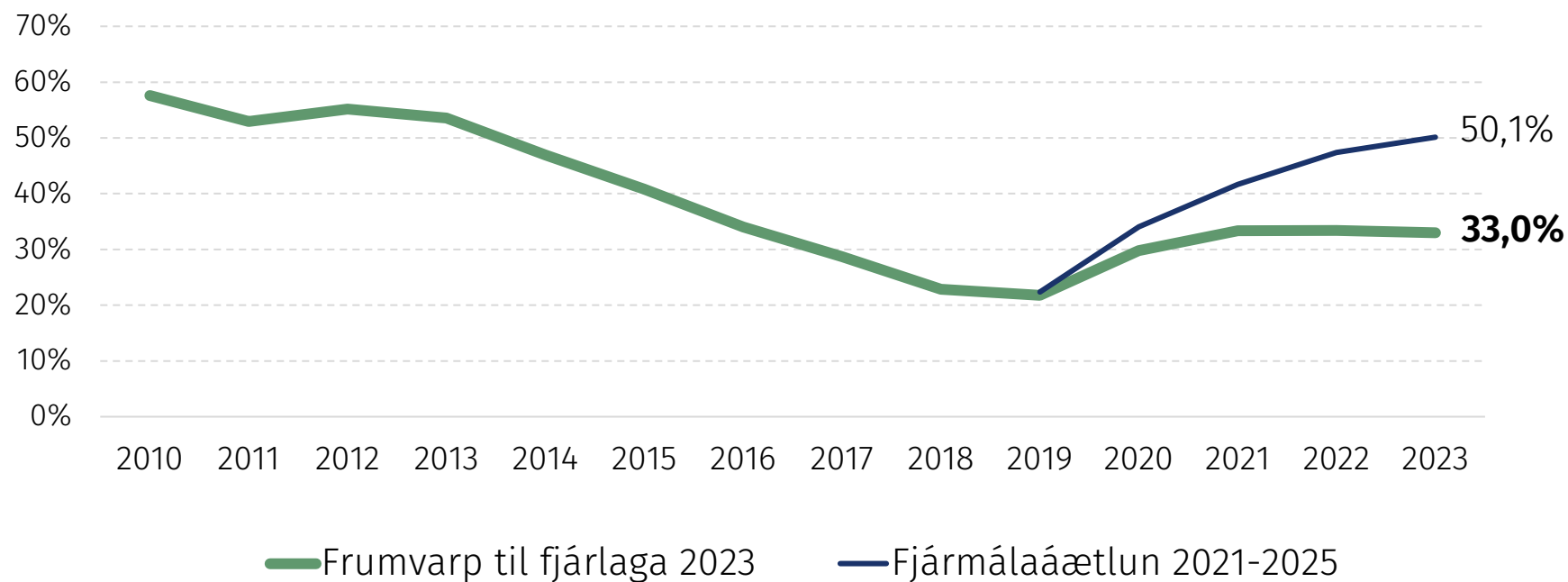

Skuldir mun minni en búist var við

Skuldahlutfall ríkissjóðs lækkar lítillega á næsta ári.

Skuldahorfur ríkissjóðs hafa batnað til muna

Skuldir skv. fjármálareglu, hlutfall af landsframleiðslu

Söluandvirði Íslandsbanka hingað til stendur undir allri fjárfestingu í fjárlögum 2023

108 ma.kr.

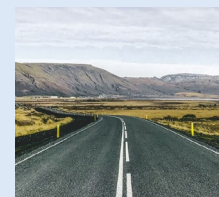
100 ma.kr.

Nýr Landspítali – 13,4 ma.kr.

Hjúkrunarheimili – 5,7 ma.kr.

Samgöngumannvirki – 28,9 ma.kr.

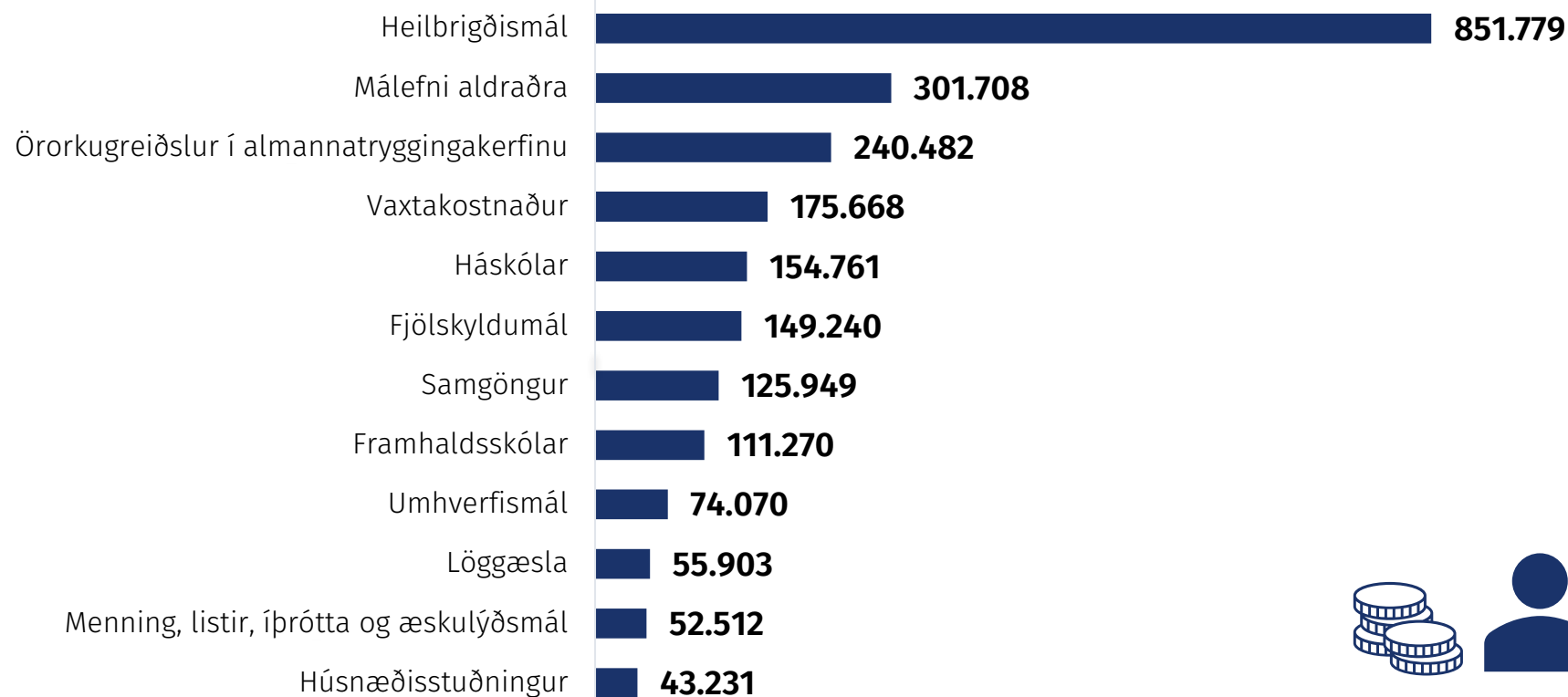

Stafrænt Ísland – 1,5 ma.kr.

Í hvað fara skattarnir?

Útgjöld ríkissjóðs á íbúa 2023

Krónur

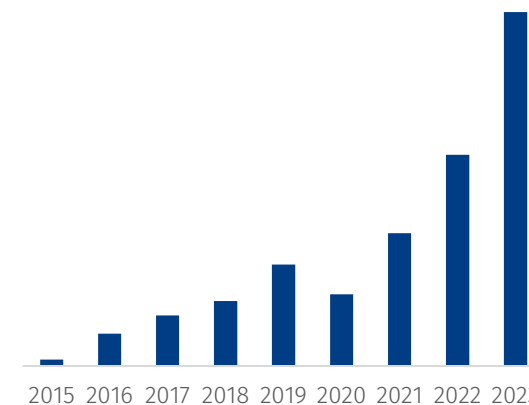

Nýr Landspítali rís nú hratt

Á árunum 2015 til 2022 voru settir 25 ma.kr. í nýja spítalann

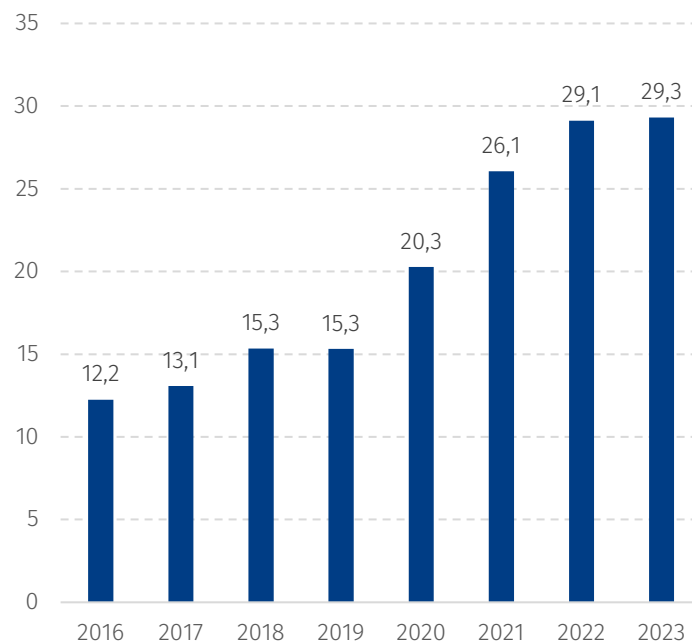
13,4 ma.kr. á árinu 2023

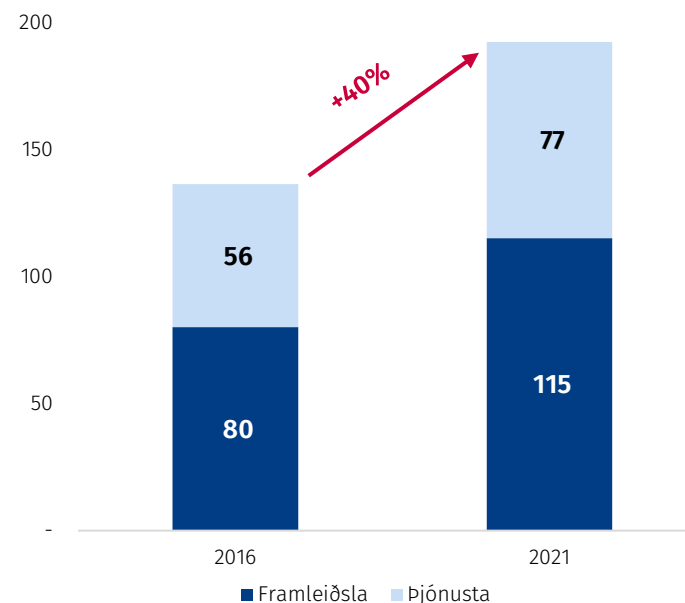
Öflugum stuðningi við nýsköpun viðhaldið

Útflutningsverðmæti tækni- og hugverkaiðnaðar jókst um 40% á fimm árum

Framlög til nýsköpunar, þróunar og þekkingargreina
Milljarðar kr.

Útflutningsverðmæti tækni- og hugverkaiðnaðar
Milljarðar kr.

Heimild: Hagstofa Íslands.

Stafræn þjónusta einfaldar líf fólks

Ísland í 4. sæti meðal Evrópuþjóða í stafrænni þjónustu*

Höldum áfram kraftmikilli fjárfestingu í stafrænum lausnum til að bæta þjónustu, auka skilvirkni opinberra stofnana og minnka kolefnisfótspor

- Stafræn umsókn um vegabréf ásamt gildistíma og vegabréfsnúmeri í appi
- Fjöldi nýrra skírteina bætist við Ísland.is appið og mínar síður ásamt snjöllum tilkynningum
- 25 vefir stofnana sameinaðir á Ísland.is með bættu aðgengi fyrir notendur og sparnaði í rekstri
- Stafrænt umboðskerfi fyrir þá hópa sem eiga erfiðara með að nýta sér tæknilegar lausnir sjálf

*Skv. E-Government Benchmark samanburðarrannsókn 27 Evrópulanda, ágúst 2022

Innviðir og grunnþjónusta áfram styrkt

Nokkur dæmi um aukin framlög til verkefna og þjónustu:

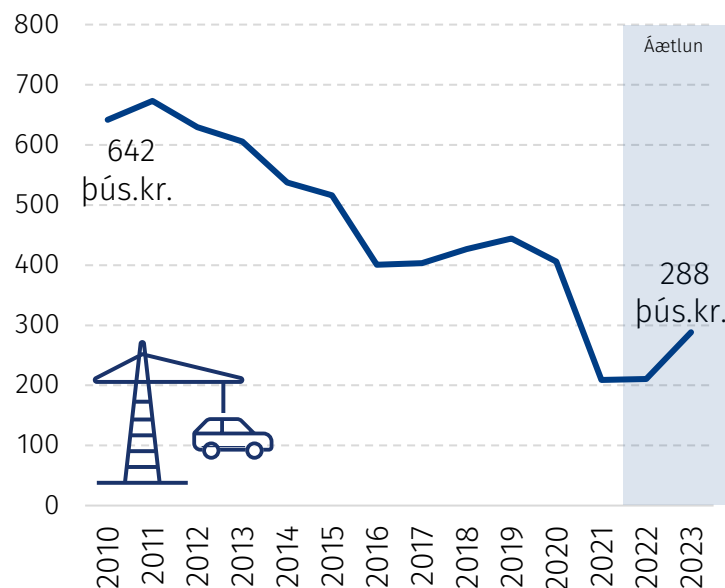
- 4,4 ma.kr í framlengingu á endurgreiðslum vegna rannsókna og þróunar
- 1.500 m.kr í tengivegi
- 1.200 m.kr. í rekstur nýrra hjúkrunarrýma
- 1.000 m.kr. til að vinna gegn langtímaáhrifum kórónuveirufaraldursins
- 800 m.kr. í lækkun á greiðsluþátttöku sjúklinga
- 2.000 m.kr. vegna fjölgunar umsækjenda um alþjóðlega vernd
- 1.000 m.kr. í hækkun húsnæðisbóta
- 500 m.kr. í geðheilbrigðismál
- 500 m.kr. í varnar- og netöryggismál
- 430 m.kr. í vinnumarkaðsúrræði vegna starfsendurhæfingar og skertrar starfsgetu
- 350 m.kr. viðbótarframlag í Loftbrú
- Menntastefna (200 m.kr.) – Máltækni (200 m.kr.) – Tónlistarmiðstöð (150 m.kr.)

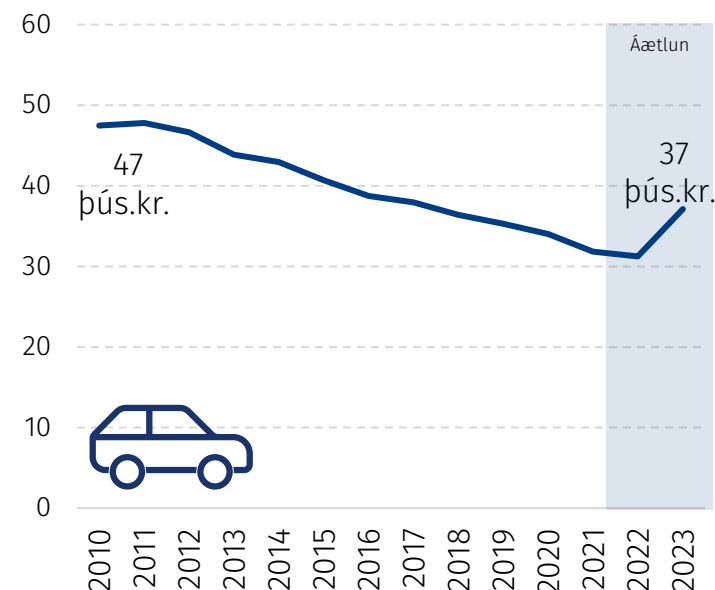
Meira jafnvægi í gjaldtöku ökutækja

Fyrsta skrefið tekið í að endurskoða gjaldtöku af ökutækjum og umferð í kjölfar mikillar lækkunar tekna á undanförunum árum.

Vörugjald á hvern nýskráðan fólksbíl
Þúsund krónur

Bifreiðagjald á hvern bíl í umferð
Þúsund krónur

Allar bifreiðar leggi af mörkum til vegakerfisins

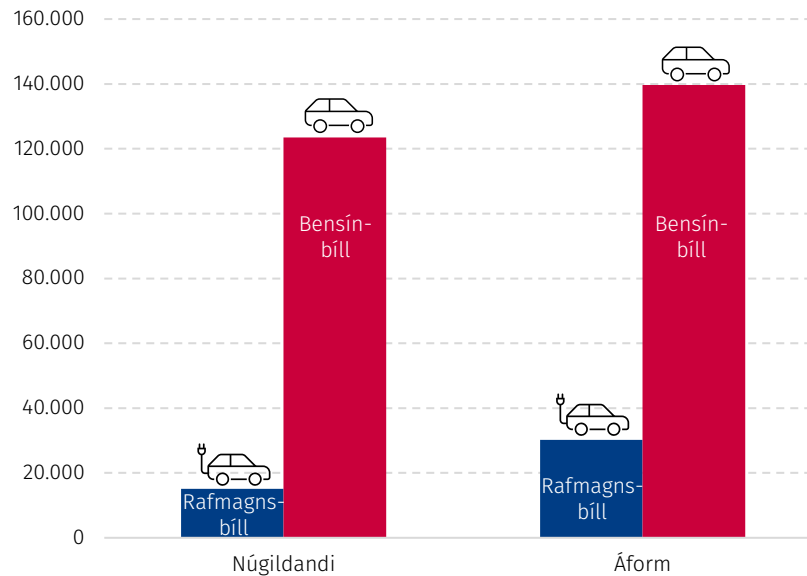
Rafmagnsbílar áfram skattlagðir mun minna en hefðbundnir bílar

3 af hverjum 4
nýjum heimilisbílum
voru rafmagns-
eða tengiltvinnbílar
á fyrstu átta
mánuðum ársins

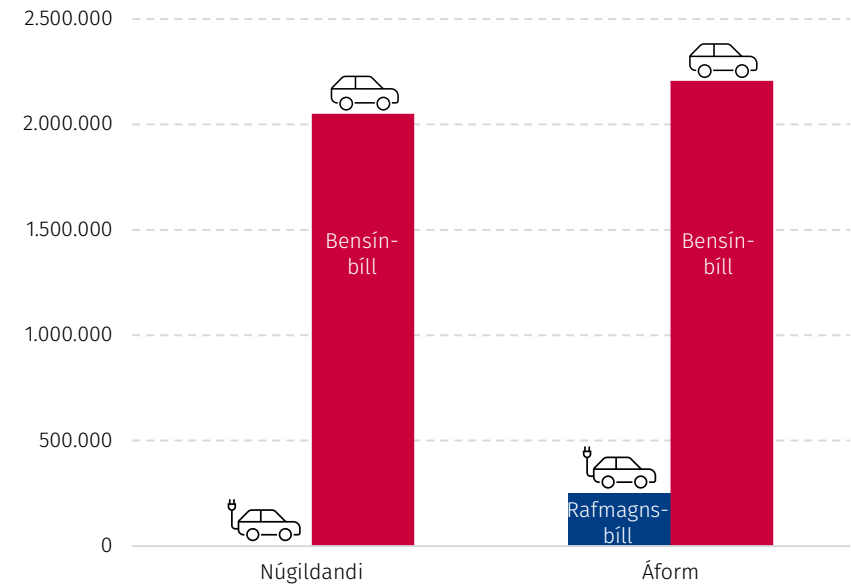
Dæmi um árleg bifreiða- og eldsneytisgjöld fólksbíla

Áætluð dæmi fyrir Tesla (Model 3) og Mazda (CX-5)

Dæmi um vörugjald og VSK við kaup nýrra fólksbíla

Áætluð dæmi fyrir Tesla (Model 3) og Mazda (CX-5)

Tækifæri í einfaldara ríkiskerfi

Hópur að störfum við einföldun á stofnanakerfi ríkisins

- Markmiðið er betri, hagkvæmari og sveigjanlegri þjónusta
- Unnið í samræmi við úttekt Ríkisendurskoðunar frá áramótum 2021/2022
- Mikill árangur náðst við sameiningar hjá Skattinum, Seðlabankanum, sýslumönnum, HMS o.fl.
- Tækifæri í framhaldi á sömu vegferð, með ábata fyrir almenning, stofnanirnar sjálfar **og ríkissjóð**

163

ríkisstofnanir

61

sjálfstæð stjórnsýslunefnd

6.500

starfsmenn hjá stærstu ríkisstofnuninni

2

starfsmenn hjá minnstu ríkisstofnuninni

| **Stjórnarráð Íslands**
Fjármála- og efnahagsráðuneytið